

**ВСП «ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ  
КОЛЕДЖ ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО  
УНІВЕРСИТЕТУ»**

**З В І Т**

|                                       |  |
|---------------------------------------|--|
| Назва практики                        | <u>Практична підготовка : виробнича практика</u> |
| Циклова комісія                       | <u>Економіки, управління та адміністрування</u>  |
| Галузь знань                          | <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>         |
| Спеціальність                         | <u>051 Економіка</u>                             |
| Освітньо-професійна програма          | <u>Економіка підприємства</u>                    |
| Прізвище, ім'я, по батькові здобувача | <u>Гузій Геннадій Іванович</u>                   |
| Курс, академічна група                | <u>2 курс, група Е-23</u>                        |

**Харків, 2025**

### Календарний графік проходження виробничої практики

| № з/п | Назва робіт  | Тижні проходження практики |   |   | Відмітки про виконання |
|-------|--|----------------------------|---|---|------------------------|
|       |  | 1                          | 2 | 3 |                        |
| 1     | Організаційно-економічна характеристика об'єкту практики                   | +                          |   |   | Виконано               |
| 2     | Аналіз майнових ресурсів підприємства                                      | +                          |   |   | Виконано               |
| 3     | Економічна оцінка оборотності активів (матеріальних ресурсів) підприємства |                            | + |   | Виконано               |
| 4     | Аналіз основних засобів та їх використання                                 |                            | + |   | Виконано               |
| 5     | Дослідження процесу формування витрат і прибутків                          |                            |   | + | Виконано               |
| 6     | Складання та захист звіту  |                            |   | + | Виконано               |

Керівник практики:



викладач циклової комісії Капіталіна ГУРОВА  
(посада, ім'я, прізвище)

## **Зміст**

1. Основна частина
2. Висновки
3. Список використаних джерел

## 1. Основна частина

### *Організаційно-економічна характеристика об'єкту практики.*

Об'єктом дослідження є приватне акціонерне товариство "Укргідроенерго", яке зареєстровано у відповідності до законодавства України та розташоване у м. Вишгород, 07300, Україна. Відповідно до наказу Міністерства палива та енергетики України від 31.12.2003 року № 831 Товариство є правонаступником ВАТ "Укргідроенерго", створеного шляхом реорганізації та злиття Державної акціонерної Товариство "Дніпрогідроенерго" та Державної акціонерної енергогенеруючої Товариство "Дністрогідроенерго", на базі яких було створене Державне акціонерне товариство "Державна акціонерна Товариство "Укргідроенерго".

Товариство "Енергетична Товариство України" було перейменовано на Відкрите акціонерне товариство "Укргідроенерго". Згідно із рішенням Загальних зборів акціонерів від 9 червня 2011 року, Відкрите акціонерне товариство "Укргідроенерго" змінило свою назву на Публічне акціонерне товариство "Укргідроенерго" у відповідності до Закону України "Про акціонерні товариства". На підставі наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 31.05.2017 р. та на виконання вимог Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів" Приватне акціонерне товариство "Укргідроенерго" є новим найменуванням Публічного акціонерного товариства "Укргідроенерго". 100% акцій Товариства належать державі.

Підприємство займається виробництвом електричної енергії. Середня кількість працівників (осіб) складає 2970 осіб. Обсяг виробництва і реалізації продукції складає 5716400,3 тис. грн. Статутний капітал становить 1118552950 грн.

Основними видами діяльності є:

1. Виробництво електроенергії;
2. Торгівля електроенергією;
3. Діяльність у сфері інжинірингу.

Товариство є найбільшою гідроенергогенеруючою компанією в Україні, до складу якої входять вісім філій:

- Каскад Київських ГЕС і ГАЕС
- Канівська ГЕС
- Кременчуцька ГЕС
- Середньодніпровська ГЕС
- Дніпровська ГЕС
- Каховська ГЕС імені П.С.Непорожнього
- Дністровська ГЕС.

Кожна філія є відокремленим структурним підрозділом. Електроенергія, вироблена Товариством, реалізується виключно Державному підприємству "Енергоринок", яке є національною компанією із забезпечення діяльності оптового ринку електричної енергії. Обсяги виробництва Товариства координуються Міністерством енергетики та вугільної промисловості. Тарифи (ціни) на електроенергію регулюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг.

За результатами опрацювання доступної інформації із ринку праці, пошуку потенційних кандидатів на підприємствах регіону діяльності філії, розміщення оголошень на профільних інформаційних ресурсах на товаристві залучаються нові кадри. Основними принципами підбору працівників є фаховість (відповідність вимогам конкретної посади), наявність досвіду роботи за посадою, особисті якості кандидата.

Регулярно у Товаристві проводиться оцінка персоналу, на даний момент закінчено два етапи та завершується третій етап. За результатами двох етапів проведено перегляд схем мотивації окремих працівників, які за результатами оцінки здобули найкращі показники. Враховуючи необхідність матеріальної мотивації працівників розроблено та запроваджено альтернативну тарифну систему оплати праці працівників апарату управління та філій. Запровадження даної системи дозволило диференціювати оплату праці в залежності від внеску

кожного працівника в загальний результат діяльності. В цілому вжиті заходи дозволили підняти середню заробітну плату по Товариству на 50 відсотків порівняно із середньою по промисловості в Україні. Основою преміювання працівників Товариства є Колективний договір та відповідні положення преміювання промислово-виробничого персоналу, персоналу відомчої воєнізованої охорони, працівників непромислового персоналу.

Необхідними критеріями преміювання працівників ПрАТ "Укргідроенерго" є виконання планових показників із виробництва електричної енергії, водночас додатковими критеріями є: - своєчасність та бездоганність виконання посадових обов'язків; - професіоналізм та ініціативність в роботі; - завантаженість та інтенсивність праці; - зростання об'ємів робіт; - сумлінна праця; - суміщення професій та робіт; - масштаби та складність керівництва; - запровадження нових технологій та інновацій; - відсутність порушень виконавчої, виробничої і трудової дисципліни.

*Аналіз майнових ресурсів підприємства* можна розподілити на такі етапи:

- 1) вертикальний аналіз активів;
- 2) горизонтальний аналіз активів;
- 3) оцінка співвідношення темпів зростання активів, чистого доходу та чистого прибутку («золоте правило економіки»).

Результати горизонтального і вертикального аналізу доцільно представити за формою табл. 1.

Таблиця 1

#### Склад і структура активів на підприємстві

| Найменування активу        | Початок періоду    |            | Кінець періоду     |            | Відхилення         |          |
|----------------------------|--------------------|------------|--------------------|------------|--------------------|----------|
|                            | Сума,<br>тис. грн. | %          | Сума,<br>тис. грн. | %          | Сума,<br>тис. грн. | %        |
| Необоротні активи          | 22606334           | 90,2       | 24580156           | 92,1       | +1973822           | +1,9     |
| Оборотні активи – всього   | 2465578            | 9,8        | 2095918            | 7,9        | -369660            | -1,9     |
| У тому числі:              |                    |            |                    |            |                    |          |
| запаси                     | 166687             | 6,8        | 204766             | 9,8        | +38079             | +3,0     |
| дебіторська заборгованість | 375928             | 15,2       | 39422              | 1,9        | -336506            | -13,3    |
| грошові кошти та поточні   | 1795044            | 72,8       | 1758974            | 83,9       | -36070             | +11,1    |
| фінансові інвестиції       |                    |            |                    |            |                    |          |
| інші оборотні активи       | 47857              | 5,2        | 92756              | 4,4        | +44899             | -0,8     |
| <b>Разом</b>               | <b>25071912</b>    | <b>100</b> | <b>26676074</b>    | <b>100</b> | <b>+1604162</b>    | <b>–</b> |

Оптимальність нарощення активів підприємства визначається за допомогою порівняння темпів приросту активів ( $T_A$ ) з темпами приросту чистого доходу ( $T_{чд}$ ) та темпами приросту чистого прибутку ( $T_{чп}$ ):

$$100\% < T_A < T_{чд} < T_{чп} \quad (1)$$

де  $100\% < T_A$  показує, що підприємство нарощує економічний потенціал і масштаби своєї діяльності;

$T_A < T_{чд}$  свідчить про те, що виручка зростає швидше від економічного потенціалу. З цього можна зробити висновок про підвищення інтенсивності використання ресурсів на підприємстві;

$T_{чд} < T_{чп}$  означає, що прибуток зростає швидше від обсягів реалізації і сукупного капіталу внаслідок підвищення рівня рентабельності продажів.

Порівняння темпів росту можна оформити в таблицю (табл. 2).

## Темпи приросту активів та фінансових результатів підприємства

| Показник, тис. грн     | За звітний період,<br>тис. грн | За попередній<br>період, тис. грн | Темп росту, % |
|------------------------|--------------------------------|-----------------------------------|---------------|
| Чистий дохід (Ф. 2 )   | 5716400                        | 5997813                           | 95,3          |
| Активи (Ф. 1 )         | 26676074                       | 25071912                          | 106,4         |
| Чистий прибуток (Ф. 2) | 1465533                        | 2209718                           | 66,3          |

В умовах інфляції доцільно розглянути також темпи зростання обсягу виробництва. Якщо темпи приросту чистого прибутку більші за темпи приросту активів, а темпи приросту обсягу менші, то підвищення ефективності використання активів відбулося тільки за рахунок зростання цін на продукцію.

**Економічна оцінка оборотності активів (матеріальних ресурсів) підприємства** знаходиться в безпосередній залежності від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються в реальні гроші. Ефективність управління активами (матеріальними ресурсами) характеризується такими загальними показниками:

- коефіцієнт оборотності (Turnover Ratio) – відношення чистого доходу до середньорічної вартості активів;
- тривалість одного обороту активів (Collection) – коефіцієнт оборотності, визначений у днях;
- коефіцієнт закріплення оборотних коштів (Fixation ratio) – обернений коефіцієнту оборотності.

До найбільш поширених коефіцієнтів оборотності відносяться:

- оборотність усіх активів;
- оборотність постійних (необоротних) активів;
- оборотність оборотних активів;
- оборотність робочого капіталу (табл. 3).

## Показники оборотності активів

| Показник   | Алгоритм розрахунку                | Джерела інформації | Характеристика   |
|--|------------------------------------|--------------------|--|
| Оборотність усіх активів (К <sub>ОА</sub> ), оборотів                      | Чистий дохід                       | Ф.2, Ф. 1          | Скільки отримано чистого доходу на одиницю коштів, інвестованих в активи. Позитивним є зростання |
|  | Середні активи                     |                    |  |
| Оборотність постійних активів (фондовіддача) (К <sub>ОПА</sub> ), оборотів | Чистий дохід                       | Ф.2, Ф. 1          | Скільки чистого доходу припадає на одиницю постійних активів. Позитивним є зростання             |
|  | Середні постійні активи            |                    |  |
| Оборотність робочого капіталу (К <sub>ОРК</sub> ), оборотів                | Чистий дохід                       | Ф.2, Ф. 1          | Скільки чистого доходу припадає на одиницю робочого капіталу. Позитивним є зростання             |
|  | Середній робочий капітал           |                    |  |
| Оборотність оборотних активів (К <sub>ООБА</sub> ), оборотів               | Чистий дохід                       | Ф.2, Ф. 1          | Скільки чистого доходу припадає на одиницю оборотних активів. Позитивним є зростання             |
|  | Середня величина оборотних активів |                    |  |

За оцінками фахівців при ефективному управлінні фінансами підприємство може одержати економію на 50 % за рахунок ефективного управління запасами, на 40 % – за рахунок управління запасами готової продукції і дебіторською заборгованістю і на 10 % – за рахунок управління технологічним циклом.

Отже основними показниками оборотності активів є: оборотність запасів та оборотність

дебіторської заборгованості (табл. 4).

Таблиця 4

### Показники оборотності оборотних активів

| Показник   | Алгоритм розрахунку   | Характеристика показника  |
|--|---|---|
| Оборотність оборотних активів (К <sub>ообА</sub> ), оборотів         | $\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня величина оборотних активів}}$   | Скільки чистого доходу припадає на одиницю оборотних активів. Позитивним є зростання              |
| Тривалість одного обороту оборотних засобів (ТО), днів               | $360 / \text{К}_{\text{ообА}}$  | Період, протягом якого оборотні активи трансформуються в кошти. Позитивним є зменшення            |
| Оборотність запасів (К <sub>оз</sub> ), оборотів                     | $\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середні запаси або Собівартість реалізованої продукції}} / \text{Середні запаси}$ | Кількість оборотів коштів, інвестованих в запаси. Позитивним є зростання                          |
| Тривалість одного обороту запасів (ТЗ), днів                         | $360 / \text{К}_{\text{оз}}$  | Період, протягом якого запаси трансформуються в кошти. Позитивним є зменшення                     |
| Оборотність дебіторської заборгованості (К <sub>од</sub> ), оборотів | $\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня дебіторська заборгованість}}$   | У скільки разів чистий дохід перевищує середню дебіторську заборгованість. Позитивним є зростання |
| Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (ТД), днів     | $360 / \text{К}_{\text{од}}$  | Середній період погашення дебіторської заборгованості. Позитивним є зменшення                     |

При визначенні оборотності запасів більше підходить у чисельнику ставити собівартість реалізації, оскільки ці показники зіставляються. За умови бурхливого зростання підприємства доцільно використовувати не середню суму запасів, а суму запасів на кінець періоду, оскільки запаси постійно зростають для забезпечення зростання обсягів реалізації.

Результати розрахунків занесемо в табл. 5.

Таблиця 5

### Результати розрахунків показників оборотності

| Показники  | Початок періоду          | Кінець періоду           | Відхилення |
|--|--------------------------|--------------------------|------------|
| Оборотність усіх активів (К <sub>оА</sub> ), оборотів                      | $5997813/25071912=0,239$ | $5716400/26676074=0,214$ | -0,024     |
| Оборотність постійних активів (фондовіддача) (К <sub>оПА</sub> ), оборотів | $5997813/22606334=0,265$ | $5716400/24580156=0,211$ | -0,054     |
| Оборотність оборотних активів (К <sub>ообА</sub> ), оборотів               | $5997813/2465578=2,433$  | $5716400/2095918=2,727$  | +0,294     |
| Тривалість одного обороту оборотних активів (ТО), днів                     | $360/2,433=147,97$       | $360/2,727=132,01$       | -15,96     |
| Оборотність запасів (К <sub>оз</sub> ), оборотів                           | $5997813/166687=35,982$  | $5716400/204766=27,917$  | -8,065     |
| Тривалість одного обороту запасів (ТЗ), днів                               | $360/35,982=10,005$      | $360/27,917=12,895$      | +2,89      |
| Оборотність дебіторської заборгованості (К <sub>од</sub> ), оборотів       | $5997813/375928=15,955$  | $5716400/39422=145,005$  | +129,05    |
| Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (ТД), днів           | $360/15,955=22,564$      | $360/145,005=2,483$      | -20,081    |

*Аналіз основних засобів та їх використання* розпочинають з економічної оцінки забезпеченості підприємства основними засобами за загальним обсягом, складом та структурою. Для цього потрібно спочатку обчислити структуру основних виробничих засобів підприємства на початок та кінець періоду (питому вагу кожної складової), після чого визначити зміни, що відбулися в складі та структурі основних засобів. Результати розрахунків аналізу динаміки основних засобів за загальним обсягом, складом та структурою доцільно занести у таблицю (табл. 6).

Таблиця 6

**Результати розрахунків оцінки забезпеченості підприємства основними засобами**

| Найменування основних засобів | Наявність основних засобів на початок періоду |            | Наявність основних засобів на кінець періоду |            | Абсолютний приріст за |            | Темп росту, у % за |            |
|-------------------------------|---|------------|--|------------|-----------------------|------------|--------------------|------------|
|                               | сума, тис. грн.                               | частка, %  | сума, тис. грн.                              | частка, %  | складом               | структурою | складом            | структурою |
| Будівлі та споруди            | 13497205+160321=13657526                      | 65,2       | 13349809+154416=13504225                     | 64,6       | -153301               | -0,6       | 98,9               | 99,1       |
| Машини та обладнання          | 7200400+5141=7205541                          | 34,4       | 7286412+2230=7288642                         | 34,9       | +83101                | +0,6       | 101,2              | 101,3      |
| Транспортні засоби            | 15198+195=15393                               | 0,1        | 29244+126=29370                              | 0,1        | +13977                | 0          | 190,8              | 100,0      |
| Земельні ділянки              | 224+18496=18720                               | 0,1        | 396+18646=19042                              | 0,1        | +322                  | 0          | 101,7              | 100,0      |
| Інші основні засоби           | 42824+3117=45941                              | 0,2        | 64729+2971=67700                             | 0,3        | +21759                | +0,1       | 147,4              | 150,0      |
| <b>Разом</b>                  | <b>20943121</b>                               | <b>100</b> | <b>20908979</b>                              | <b>100</b> | <b>-34142</b>         | <b>-</b>   | <b>99,8</b>        | <b>-</b>   |

На балансі Товариства на кінець періоду обліковуються основні засоби виробничого (99,2%) та не виробничого (0,8%) призначення. Основні засоби використовуються весь період експлуатації, періодично здійснюється поточний, капітальний ремонт, реконструкція та модернізація. Строк корисного використання основних засобів по групах визначений наступним чином: - будівлі та споруди - 15-100 років, - машини та обладнання - 2-40 років, - транспортні засоби - 5-10 років, - інші - 4-25 років. Майже усі основні засоби підприємства є його власністю.

В бухгалтерському та податковому обліку встановлені наступні методи нарахування амортизації: для основних засобів - прямолінійний, для інших необоротних матеріальних активів - в першому місяці використання об'єкта в розмірі 100 відсотків його вартості.

Розрахувати показники технічного стану основних засобів можна за наступними формулами:

*Коефіцієнт зносу основних засобів* – характеризує зношеність основних засобів.

$$K_z = 3 * 100 / ПВ, \quad (2)$$

де 3 – сума зносу основних засобів;

ПВ – первісна вартість основних засобів.

*Коефіцієнт придатності основних засобів* – виявляє, яку частку складає їх залишкова вартість від первісної вартості.

$$K_p = (ПВ - 3) * 100 / ПВ. \quad (3)$$

Коефіцієнти фізичного зносу основних засобів та коефіцієнти придатності обчислюються на початок та кінець періоду і порівнюються між собою.

З'ясувати яка модель обліку основних засобів і який метод їхньої амортизації застосовується на підприємстві.

Наступним етапом економічного дослідження основних засобів є розрахунок показників ефективності використання основних засобів:

*Фондовіддача* (Фв) – показник, що відображає ефективність використання основних засобів і характеризує скільки гривень реалізованої продукції приходить на 1 гривню вкладених основних засобів.

$$\Phi_{\text{в}} = \text{ЧД} / \text{ОЗ}, \quad (4)$$

де ЧД – сума чистого доходу від реалізації продукції;

ОЗ – середня вартість основних засобів за залишковою вартістю.

*Фондомісткість* (Фм) – показник потреби основних засобів для забезпечення виконання одиниці обсягу роботи. Характеризує, скільки грн. основних засобів припадає на кожну гривню чистого доходу підприємства.

$$\Phi_{\text{м}} = \text{ОЗ} / \text{ЧД}. \quad (5)$$

Результати розрахунків показників доцільно занести у таблицю (табл. 7).

Таблиця 7

### Результати розрахунків показників технічного стану та ефективності використання основних засобів

| Показники  | Початок періоду                        | Кінець періоду                         | Відхилення |
|--|--|--|------------|
| Коефіцієнт зносу основних засобів (Кз), %        | 2284131/23208741*100=9,842             | 3015157/23905474*100=12,613            | +2,771     |
| Коефіцієнт придатності основних засобів, (Кп), % | (23208741-2284131)/23208741*100=90,158 | (23905474-3015157)/23905474*100=87,387 | -2,771     |
| Фондовіддача (Фв)                                | 5997813/20924610=0,287                 | 5716400/20890317=0,274                 | -0,013     |
| Фондомісткість (Фм)                              | 20924610/5997813=3,489                 | 20890317/5716400=3,654                 | +0,165     |

*Дослідження процесу формування витрат і прибутків* проводиться методом порівняння фактичних даних за звітний період з фактичними даними за попередній період на основі Форми № 2 «Звіту про фінансові результати підприємства».

Завдання аналізу:

- оцінити темпи зростання прибутку у цілому та окремих її складових;
- виявити фактори, що впливають на зміни прибутку та визначити рівень їх впливу;
- оцінити рівень рентабельності підприємства;
  - виявити резерви збільшення прибутку.

Результати розрахунків аналізу фінансових результатів наведені в таблиці 8.

Основні завдання аналізу (оцінки) рентабельності:

- оцінити ефективність діяльності підприємства на поточний момент;
- виявити зміни рентабельності протягом певного періоду;
- визначити резерви зростання рентабельності.

## Факторний аналіз фінансових результатів

| Показники  | Попередній<br>(базисний) рік | Звітний<br>рік | Зміни    | Темп<br>росту |
|--|------------------------------|----------------|----------|---------------|
| 1. Виручка від реалізації продукції без врахування ПДВ, акцизного збору та інших вирахунків із доходів | 5997813                      | 5716400        | -282313  | 95,3          |
| 2. Собівартість реалізованої продукції   | 2625725                      | 2767634        | +141909  | 105,4         |
| 3. Адміністративні витрати   | 128306                       | 199277         | +70971   | 155,3         |
| 4. Витрати на збут   | 0                            | 0              | -        | -             |
| 5. Інші операційні доходи  | 24954                        | 76443          | +51489   | 306,3         |
| 6. Інші операційні витрати   | 89640                        | 684379         | +594739  | 763,5         |
| 7. Фінансовий результат від операційної діяльності   | 3179096                      | 2141553        | -1037543 | 67,4          |
| 8. Інші фінансові доходи   | 119376                       | 196959         | +77583   | 165,0         |
| 9. Інші доходи   | 3040                         | 11527          | +8487    | 379,2         |
| 10. Фінансові витрати  | 275337                       | 263877         | -11460   | 95,8          |
| 11. Інші витрати   | 308484                       | 281799         | -26685   | 91,4          |
| 12. Фінансовий результат до оподаткування  | 2717691                      | 1804363        | -913328  | 66,4          |
| 13. Податок на прибуток  | 507973                       | 338830         | -169143  | 66,7          |
| 14. Чистий прибуток  | 2209718                      | 1465533        | -744185  | 66,3          |

Основними джерелами інформації для проведення аналізу рентабельності є "Баланс" (ф. 1), "Звіт про фінансові результати" (ф. 2), "Звіт про рух грошових коштів" (ф. 3), "Звіт про власний капітал" (ф. 4), "Примітки до звітності" (ф. 5), статистична звітність та деякі інші форми фінансової звітності підприємства.

До основних показників рентабельності відносять (табл.9):

- рентабельність активів;
- рентабельність виробництва;
- рентабельність власних коштів;
- рентабельність вкладень (інвестицій);
- рентабельність основної діяльності;
- рентабельність продукції.

## Розрахунок показників рентабельності

(у %)

| Показники                               | Початок періоду              |           | Кінець періоду               |           | Відхилення |
|---|------------------------------|-----------|------------------------------|-----------|------------|
|   | Порядок розрахунку           | Результат | Порядок розрахунку           | Результат |            |
| 1. Рентабельність активів               | 2209718/25071912             | 8,81      | 1465533/26676074             | 5,49      | -3,32      |
| 2. Рентабельність виробництва           | 2717691/<br>20924610+166687  | 12,89     | 1804363/<br>20890317+204766  | 8,55      | -4,34      |
| 3. Рентабельність власного капіталу     | 2209718/19950091             | 11,08     | 1465533/20739191             | 7,07      | -4,01      |
| 4. Рентабельність вкладень (інвестицій) | 2717691/<br>19950091+3716631 | 11,48     | 1804363/<br>20739191+4585115 | 7,13      | -4,35      |

|                              |                                      |       |                                   |       |        |
|------------------------------|--------------------------------------|-------|-----------------------------------|-------|--------|
| 5. Рентабельність діяльності | 2209718/5997813                      | 36,84 | 1465533/5716400                   | 25,64 | -11,2  |
| 6. Рентабельність продукції  | 3179096/<br>2625725+128306+896<br>40 | 111,8 | 2141553/<br>2767634+199277+684379 | 58,65 | -53,15 |

Визначення резервів збільшення прибутку базується на науково обґрунтованій методиці розробки заходів з їх мобілізації.

У процесі виявлення резервів виділяють три етапи:

- 1) аналітичний – на цьому етапі виявляють і кількісно оцінюють резерви;
- 2) організаційний – тут розробляють комплекс інженерно-технічних, організаційних, економічних і соціальних заходів, які повинні забезпечити використання виявлених резервів;
- 3) функціональний – коли практично реалізують заходи і контролюють їх виконання.

Резерви збільшення прибутку є можливими:

- за рахунок збільшення обсягу випуску продукції (робіт, послуг);
- за рахунок зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції;
- за рахунок економії і раціонального використання коштів на оплату праці робітників та службовців;
- за рахунок запровадження досягнень науково-технічного прогресу, в результаті чого зростає продуктивність праці.

## 2. Висновки

Аналіз складу та структури майнових ресурсів приватного акціонерного товариства "Укргідроенерго" (табл. 1) свідчить збільшення його майнових ресурсів. Загальна вартість активів зросла протягом звітного періоду на 1604162 тис. грн. Відбулося це в першу чергу за рахунок необоротних активів, їх сума зросла на 1973822 тис. грн. Проте як вартість оборотних активів зменшилася на 369660 тис. грн. Серед оборотних активів зменшилася сума дебіторської заборгованості (на 336506 тис. грн.) і грошових коштів (на 36070 тис. грн.). Проте питома вага останніх зросла на 11,1%. Величина інших оборотних активів збільшилася (на 44899 тис. грн.). Також зросла величина запасів компанії (на 38079 тис. грн.)

Розглядаючи структуру майнових ресурсів підприємства, ми звернули увагу на високу частку необоротних активів (90,2%). Протягом звітного періоду вона ще підвищилася на 1,9%-их пункти і на кінець року складала 92,1%. Відповідно зменшилася питома вага оборотних активів компанії (до 7,9%), тобто підприємство вкладає дуже мало коштів в свою поточну діяльність. Розглядаючи структуру оборотних активів, слід відмітити зменшення питомої ваги дебіторської заборгованості (на 13,3 %-их пункти) і збільшення на 3 %-их пункти частки запасів.

В цілому аналіз майнових ресурсів показав розширення діяльності приватного акціонерного товариства "Укргідроенерго" за рахунок його необоротних активів. Зменшення як суми, так і частки дебіторської заборгованості свідчить про те, що з підприємством краще стали розраховуватися дебітори, що оцінюється позитивно.

Порівняння темпів приросту активів (106,4%) з темпами приросту чистого доходу (95,3%), яке наведено у табл. 2, свідчить про те, що підприємство нарощує економічний потенціал і масштаби своєї діяльності. Проте ми спостерігаємо зменшення виручки від реалізації (на 4,7%), що є негативним моментом в діяльності товариства. Це більшими темпами знизився чистий прибуток (на 33,7 %), з чого можна зробити висновок про зниження інтенсивності використання ресурсів на підприємстві. Причиною цього може бути зниження рівня рентабельності продажів, яке ми спостерігали протягом звітного періоду. Це все свідчить про неоптимальність нарощення активів досліджуваного підприємства.

Економічна оцінка оборотності активів (матеріальних ресурсів) підприємства знаходиться в безпосередній залежності від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються в реальні гроші. Проведена нами в таблиці 5 оцінка ефективності управління активами (матеріальними ресурсами) показала зниження оборотності запасів підприємства, постійних активів та оборотності усіх майнових ресурсів. Про це свідчить зменшення коефіцієнтів оборотності даних видів ресурсів та збільшення тривалості їх оборотів.

Проте ефективність використання запасів досить висока. Навіть у звітному періоді вона склала майже 28 оборотів, а тривалість одного обороту запасів становила від 10 до 13 днів. Швидше стала обертатися дебіторська заборгованість товариства та його оборотні активи. В цілому можна зробити висновок про достатню ефективність використання підприємством окремих видів його оборотних активів в звітному періоді. Але треба звернути увагу на тенденцію уповільнення оборотності запасів досліджуваного підприємства.

Аналіз основних засобів та їх використання розпочинають з економічної оцінки забезпеченості підприємства основними засобами за загальним обсягом, складом та структурою. Результати розрахунків аналізу динаміки основних засобів за загальним обсягом, складом та структурою досліджуваного нами підприємства (табл. 6) свідчать про незначне зменшення їх загальної вартості на 34142 тис. грн., що у відносному значенні становить 0,2%. Відбулося це за рахунок зменшення вартості будівель та споруд приватного акціонерного товариства "Укргідроенерго" (на 153301 тис. грн.). Їх питома вага складала приблизно 65%. Інша вагома складова основних засобів товариства припадає на машини та обладнання (близько 35%). Їх сума та частка незначно зросли протягом звітного періоду. Інші складові основних засобів підприємства були несуттєвими.

На балансі Товариства на кінець періоду обліковуються основні засоби виробничого (99,2%) та невиробничого (0,8%) призначення. Основні засоби використовуються весь період експлуатації, періодично здійснюється поточний, капітальний ремонт, реконструкція та модернізація. Строк корисного використання основних засобів по групах визначений наступним чином: - будівлі та споруди - 15-100 років, - машини та обладнання - 2-40 років, - транспортні засоби - 5-10 років, - інші - 4-25 років. Майже усі основні засоби підприємства є його власністю.

В бухгалтерському та податковому обліку встановлені наступні методи нарахування амортизації: для основних засобів - прямолінійний, для інших необоротних матеріальних активів - в першому місяці використання об'єкта в розмірі 100 відсотків його вартості.

Розрахунки показників технічного стану основних засобів приватного акціонерного товариства "Укргідроенерго" (табл. 7) свідчать, що ступінь зносу основних засобів на початок року становила 9,842%, а на кінець періоду - 12,613%. Тобто ступінь їх зношеності зріс на 2,771%-их пункти. Відповідно знизилася на ту саму величину ступінь придатності основних засобів.

Фондовіддача основних засобів на початок періоду становила 0,287. Це означає, з кожної 1 грн. вкладених основних засобів товариство отримувало майже 0,287 грн. чистого доходу, що є невисоким показником. І на кінець періоду цей показник ще й знизився (до 0,274 грн.). Це говорить про недостатню ефективність використання основних засобів приватного акціонерного товариства "Укргідроенерго".

Дослідження процесу формування доходів і фінансових результатів діяльності приватного акціонерного товариства "Укргідроенерго" (табл. 8) показало зменшення протягом досліджуваного періоду виручки від реалізації продукції на 4,7%, що в абсолютному вираженні становить 282313 тис. грн. Собівартість реалізованої продукції збільшилася на 5,4% або 141909 тис. грн. Зросла також сума адміністративних витрат на 70971 тис. грн. або на 55,3%. Витрат на збут підприємство не мало ні в попередньому, ні в звітному році. Привертає до себе увагу збільшення більш, ніж у 7 разів розміру інших операційних витрат. В абсолютному вираженні це становить 594739 тис. грн. Разом з цим зросла й сума інших операційних доходів, але в меншому розмірі (у 3 рази або на 51489 тис. грн.). Як результат підприємство має зменшення на третину фінансового результату від операційної діяльності (на 32,6%). Зростають також інші фінансові доходи та інші доходи досліджуваного підприємства (відповідно на 77583 та 8487 тис. грн.) при незначному зменшенні фінансових і інших витрат.

Як негативний момент слід відмітити зменшення на третину як фінансового результату до оподаткування, так і розміру чистого прибутку. Відбулося це за рахунок зменшення виручки від реалізації і зростання витрат. Також у звітному періоді зменшилася приблизно на третину сума податку на прибуток, але це не змінило кінцевий фінансовий результат досліджуваного підприємства.

Розрахунок показників рентабельності свідчить про зниження ефективності діяльності підприємства. Про це свідчить зменшення абсолютно усіх показників рентабельності (табл. 9). Особливо слід відмітити зниження більше, ніж у 2 рази показника рентабельності продукції (на 53,15%).

Узагальнюючи результати проведеного аналізу приватного акціонерного товариства "Укргідроенерго", можна стверджувати про достатню стабільність його фінансового стану, достатні майнові ресурси. Проте слід відмітити погіршення показників рентабельності та неоптимальність нарощення активів досліджуваного підприємства, що показали результати проведеного аналізу.

Дослідження показало також підвищення оборотності запасів підприємства, його дебіторської заборгованості та оборотності усіх майнових ресурсів. Щодо постійних активів компанії, то вони використовуються не дуже ефективно. Зокрема це стосується основних засобів приватного акціонерного товариства "Укргідроенерго".

### 3. Список використаних джерел

1. Річна фінансова звітність Публічного акціонерного товариства «Одеський припортовий завод». URL: <https://smida.gov.ua/db/participant/00206539>
2. Господарський кодекс України : Закон України. Редакція від 19.08.2022 р. № 436 - IV. Ст. 139. URL: <http://surl.li/jqzs>
3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ МФУ від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 10.08.2021. URL: <http://surl.li/slib>
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ МФУ від 29.11.1999 р. № 290. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <http://surl.li/qzgh>
5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ МФУ від 20.10.1999 р. № 246. Дата оновлення: 07.10.2022. URL: <http://surl.li/sbpf>
6. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ МФУ від 27.04.2000 р. № 92. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <http://surl.li/sigi>
7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ МФУ від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <http://surl.li/avvkm>
8. Лисак О. І., Андрєєва Л. О., Болтянська Л. О. Економіка підприємства : навчальний посібник. Мелітополь, 2020. 272 с. (с. 151-190) URL: <http://surl.li/hooyg>
9. Петренко К. В., Скоробагатова Н. Є. Економіка і організація виробництва : навчальний посібник. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с. (С. 15-25) URL: <http://surl.li/hnyds>